

فرصت ها و چالش های آموزش برخط در نظام آموزش دانشگاهی

چکیده محتوایی

بیان مدعا (دکتر برزویی): رشد و پیشرفت تکنولوژی در سال های اخیر، تأثیر به سزایی بر جوانب مختلف زندگی بشری گذاشته است. پیدایش رسانه های جمعی، رشد و گسترش پدیده جهانی اینترنت و پس از آن اقبال عمومی به سوی گسترش روزافزون شبکه های اجتماعی، تغییراتی را در رفتار آحاد بشر و سبک زندگی آنها به وجود آورده است؛ مسئله آموزش و یادگیری نیز از این جریان مستثنا نیست و توسعه ابزارهای نوین ارتباطی، بر روند تعلیم و تربیت سنتی اثرات چشمگیری گذاشته است. این تأثیرات در برخی جوانب مثبت، سازنده و مفید فایده بوده است و البته در برخی جوانب نیز، تأثیر سوء و مخربی بر روند آموزش به جا گذاشته است. بکارگیری ابزارهای جدید و تکنولوژیک، انواع جدیدی از آموزش را تحت عناوین آموزش غیرحضوری (که عام ترین شکل آموزش های جدید است و مواردی مانند آموزش از طریق پست را شامل می شود)، آموزش از راه دور، آموزش مجازی و در جدیدترین قالب خود، آموزش آنلاین ایجاد کرده است. می توان گفت دانشگاه مجازی و آموزش مجازی به هر نوع دوره و آموزشی اطلاق می شود که به شکلی غیر از روش های سنتی و رودررو انجام می گیرد. محتویات دروس ممکن است که از طریق اینترنت و یا استفاده از ویدئو یا تصاویر متعامل دوطرفه انتقال یابد. همچنین تلویزیون های کابلی یا ماهواره ای می تواند رسانه انتقال دهنده این موارد درسی باشد و یا می توان موارد درسی را بر روی CD یا DVD در اختیار گذاشت و با ترکیبی از موارد فوق را بکار برد. امروزه رایج ترین شکل آموزش های جدید را آموزش های مبتنی بر وب یا فضای اینترنت تشکیل می دهند.

نظام آبادی و باستین در پژوهشی انواع طرق یادگیری مبتنی بر وب را بدین ترتیب برشمرده اند: مباحثه با رایانامه (ایمیل)، سیستم مدیریت یادگیری، مولتی مدیا، مباحثه برخط (آنلاین)، منابع برخط، پاورپوینت، شبیه سازی، ارتباط همزمان، آموزش خصوصی و کنفرانس ویدیویی. در پژوهش حاضر، تمرکز پژوهشگران و سؤالات تحقیق بر نوع خاصی از آموزش های مجازی تحت عنوان «آموزش آنلاین یا برخط» می باشد؛ چرا که در نظام های دانشگاهی کاربرد بیشتر و موثرتری داشته و استفاده از قابلیت های ممتاز آن بیشتر مورد استقبال مدیران آموزشی قرار می گیرد.

نقد اول (حجت الاسلام دکتر شاملی): برشماری صرف فرصت و چالش همیشه توصیفی و این کرسی نمیشود، اگر شما تحلیل مضمون رفتید بعد از برشماری فرصت ها و چالش ها، فرصت ها را باید مشکلات و محدودیت هایش را بگویند و برای چالش ها پیشنهاد راه حل بگویند. اگر قرار هست روند جهانی این باشد و با این چالش ها رو برو هستیم برای برداشتن این چالش ها چکار باید کرد که این اصلا دیده نشده. نکته بعدی اینکه شما وقتی فرصت ها را گفتید گفتید که کیفیت آموزش ارتقا پیدا می کند و سپس در چالش ها نیز گفتید که کیفیت آموزش افت پیدا می کند، بالاخره کیفیت آموزش ارتقا پیدا می کند یا افت؟ بزرگترین چالشی که در آموزش مجازی در کل دنیا وجود دارد و هنوز نتوانسته اند که راه حلی برای آن پیدا کنند این است که ارزشیابی و نظارت در آموزش مجازی به ویژه در بخش آزمون ها واقعی و درست نیست و سطح اعتبار آموزش یافتگی را پایین می آورد. اشاره کوچکی کرده اید بین آموزش مجازی و آموزش الکترونیک، اما با تاسف این قسمت بخش ابتر کرسی شما می باشد، امروزه e-learning، e-teaching، e-library، e-book اینها زیر ساخت های آموزش مجازی هستند، اگر کسی بخواهد راجع به فرصت ها و چالش های آموزش مجازی صحبت کند باید یک تحلیل عالمانه ای داشته باشد روی پیوند دادن آموزش و منبع یابی الکترونیکی.

ناقد دوم (دکتر شریفی نیا): اولین سوال این است که ایده ای که مطرح میشود موضوع بحث انگیزی هست؟ متوجه نشدم که فرصت ها و چالش های آموزش آنلاین چه موضوع چالشی هست که به عنوان کرسی مطرح شده و در آن باید نقد و بررسی انجام شود. نکته بعد در رابطه با شکل و ساختار و ادبیات این مقاله هست که در جای جای آن مشکلات روشنی را مبینیم. نکته دیگر در باره پیشینه این پژوهش و روش پژوهش هست. روش گفته شده کیفی هست و به شکل توصیفی و با استفاده از روش گردآوری اطلاعات و مصاحبه است اما هیچ اشاره ای به آن نشده است. جامعه آماری که انتخاب شده و با آن ها مصاحبه نیمه ساختارمند انجام شده چه کسانی هستند و چه ویژگی هایی دارند. تناقضات روشنی که در یافته ها وجود دارد مانند ارتقاء کیفی، همه اتفاق نظر دارند که آموزش آنلاین کیفیت آموزش را کاهش داده است. باید تعاریف کیفیت را بررسی کرد که تمام این تعاریف میگویند آموزش آنلاین کیفیت را تحت تاثیر قرار داده است. در پژوهش بایستی نکات پنهان قضیه روشن شود تا بتوان به آن استناد نمود. عدالت آموزشی این است که امکان آن باشد از تمامی اساتید برتر استفاده کرد اما این امکان حتی در آموزش آنلاین وجود ندارد پس در آموزش آنلاین هم عدالتی وجود ندارد. در مقاله هیچ اشاره ای به پژوهش های همسوی پژوهش شما نشده است که یافته های شما را تایید و پشتیبانی کند.

جمع بندی مدیر (دکتر کارآمد): روش شناسی روش استانداردی هست و فرصت ها و چالش ها گفته شده اما راه حل آن گفته نشده است. تناقضاتی در مقاله وجود دارد به عنوان مثال بحث ارتقای کیفیت که هم در فرصت بیان شده و هم در چالش. بحث های کتاب الکترونیکی و آموزش الکترونیکی مورد غفلت واقع شده. مقاله نیاز به ویراستاری جدی دارد. اساتیدی که مصاحبه با آنها انجام شده چه کسانی هستند؟ و چرا با افراد مطرح در عرصه آموزش مجازی مصاحبه صورت نگرفته؟ مقاله از لحاظ شکلی و ساختاری و ادبیاتی دارای مشکل می باشد. بحث توسعه اقتصادی نیز در مقاله مشخص نشده است.